

— For at imidlertid Haandværk og Fabrikdrift i denne Henseende ikke skulle have forskellige Rettigheder, har man foreslaaet, at en Fagprøve ogsaa skulde være nødvendig for Fabrikdriften, for den store Industri, denne dog indskrænket saaledes, at naar det er et Foretagende, som ledes af flere i Forening, det da er tilstrækkeligt, at en enkelt har aflagt denne Fagprøve. Man gør endvidere gældende, at det vel foreløbig fastsættes her i Loven, i hvilke Fag der skal aflægges Fagprøver, men at det maa overlades Administrationen og den senere Udvikling at tage Bestemmelse om, hvilke Fag der yderligere maatte tilkomme i den Fortegnelse, som her findes, og hvilke Fag der atter ifølge Udviklingen senere maatte kunne bortfalde. Man gør opmærksom paa, at det er en Bevægelse, der rejses, en Fordring, som stilles saa at sige hele Europa over, som allerede længe har været gennemført i Østrig, og som man i Tyskland gentagne Gange har gjort Skridt til at faa anerkendt af den lovgivende Forsamling, hvilket ogsaa er sket, uden at dog Rigsregeringen har villet indlade sig derpaa. Endelig har der ogsaa i Norge været en stærk Bevægelse oppe, som nu i 1894 har funden sin Afslutning derved, at det norske Storting har vedtaget og Kongen stadfæstet en Lov, der gaar i den Retning, som Forslaget her angiver. Ogsaa der fordrer der nu til Haandværksdrift — men ikke til Fabrikdrift — en Fagprøve om trent af samme Beskaffenhed som den, der hos os hidtil er bleven aflagt frivillig i Henhold til Loven af 1857 § 27. — De, der tale saa stærkt til Gunst for disse tvungne Fagprøver, gøre gældende, at der er en stadig stigende Tilbøjelighed hos Haandværkerne selv til at underkaste sig denne Prøve frivillig, at det endogsaa i enkelte Fag bliver fastholdt, at ingen Svend, der ikke har aflagt denne Prøve, bliver anset for jævnbyrdig med de andre, og at der saaledes ikke blot hos Mestrene, hos Arbejdsgiverne, men ogsaa hos Svendene er en aabenbart fremtrædende Tendens til at fordrø dette Bevis for Fagdygtighed. — Det er ogsaa gjort gældende, at det paa enkelte Omraader jo ogsaa for Publikum har en ikke ringe Interesse, at man ved, at det ikke er rene Fuskere, der give sig af med et Haandværk, for Eksempel paa Bygningshaandværkets Omraade — Tømrere, Murere og Snedkere — er det noget, der interesserer de byggende, at de staa lige over for en, der har aflagt en Prøve, der viser, at han dog har de mest elementære

Færdigheder i dette Haandværk. De gøre derfor med stor Styrke gældende, at det dog vilde være underligt, om man vilde nægte Haandværksstanden, som vel i det hele og store sætter i høj Grad Pris paa at faa denne Fagprøve vedtagen, at underkaste sig en Byrde, som den allerede er paa gode Veje til frivillig at underkaste sig, men som det dog er ønskeligt fra Lovgivningsmagts Side at faa en Slags Autorisation og Præg paa, saaledes at den anerkendes som en nødvendig og naturlig Betingelse for Udøvelsen af Haandværket. Og man gør gældende, at det vilde være en stor Skuffelse for Haandværket, hvis dette skulde blive nægtet; jeg har i alt Fald hørt, at det meget stærkt er blevet udtalt, at hvis man vilde nægte Haandværksstanden at gøre dette Forsøg, vilde dette blive betragtet som en stor Skuffelse, og man vilde bestandig tro, at en stor Del af Grunden til de Klager, som nu foreligge, vilde være bleven afhjulpen, naar dette var blevet fremmet.

Jeg skal indskrænke mig til denne Udtalelse til Anbefaling af den tvungne Fagprøve, men skal kun for mit personlige Vedkommende bemærke, at jeg nærer ikke ringe Tvivl om, hvorvidt de Forhaabninger, som Haandværksstanden sætter til de tvungne Fagprøver, virkelig ville gaa i Opfyldelse. Det er nemlig en utvivlsom Sag, at den ubetingede fri Adgang til Næring, som Loven af 1857 indførte, maa henregnes til de Grundprincipper, hvorpaa Loven af 1857 hviler. Og vel er Næringslovkommissionen uttrykkelig ved det kongelige Kommissorium bemyndiget og opfordret til at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse, men det forekommer mig i alt Fald, at der maatte paavises ganske afgørende Grunde for, at man skulde indskrænke den nugældende fri og uhindrede Adgang til Næring, som Loven af 1857 aabnede. Jeg tror ingenlunde, at det er saa, at Fagdygtighed i det hele og store er gaaet tilbage siden 1857. Jeg tror, der i Haandværket og Industrien er udmærket dygtige, anerkendt dygtige Mænd, og at der præsteres meget og udmærket Arbejde, maaske Arbejde, der endogsaa er bedre end det, der til jævns hen blev udført, medens Lavsvæsenet var gældende. Jeg maa paa den anden Side indrømme, at der selvfølgelig ogsaa kommer meget daarligt Fuskearbejde frem paa Markedet, dette er imidlertid en Nødvendighed, eftersom Publikums Trang ogsaa til de daarlige og billige Varer er vokset i en ganske overordentlig Grad. Hvis f. Eks. hele Arbejderstandens